

GDK: 946.1

Strokovno ali stanovsko društvo?

ZDIT gozdarstva in lesarstva Slovenije (v nadaljevanju Zveza) je v organizacijskem preoblikovanju, kar je tudi priložnost za določitev vsebinskih in razvojnih usmeritev v delu zveze. Ker se ponekod, npr. v Ljubljanskem društvu, pojavljajo tudi vprašanja o članstvu v društvu (pismo predsednika društva), naj mi bo dovoljeno predstaviti nekatera moja razmišljanja. Prve pomisleke o članstvu v DIT gozdarstva in predvsem ZDIT gozdarstva Slovenije, sem dobil po odzivu na moja razmišljanja v Gozdarskem vestniku, (GozdV, 2/92) Odgovor Milanu Šinku (GozdV, 3/92), ki ga je napisal urednik Gozdarskega vestnika (torej visok funkcionar Zveze). V prispevku je pojasnjeval in utemeljeval politično, ideološkoetično, implicitno pa tudi kar sindikalno stališče do nekaterih pojavov v gozdarstvu, ki sem jih komentiral. Do zdaj ni bilo očitno, da bi se njegovi pogledi razlikovali od uradnih, zato jih lahko razumem tudi kot stališče Zveze. Ker po mojem mnenju »dejavnosti«, ki jih zagovarja urednik – Zveza ne sodijo v strokovno društvo (*morda v stanovsko, kar pa je precej velika razlika*), sem bil zadovoljen, ko sem čez nekaj mesecev ugotovil, da so nosilci teh idej prenesli svojo dejavnost tja, kamor tudi sodi – v politiko. Ustanovljena je bila namreč politična stranka (SEG) in se s kandidati (število gozdarjev na njenih volilnih seznamih je bilo nesorazmerno veliko) pojavila na volitvah 1992 v državni zbor. Delež gozdarskih strokovnjakov na volilnih seznamih je bil nasploh zelo velik. Zelo vprašljivo se mi je zdelo tudi letošnje vključevanje ZDIT (in tako skozi stranska vrata spet tudi članov SEG in drugih strank) v politični proces pri oblikovanju novega Zakona o gozdovih in to brez predhodne široke razprave po društvih v Zvezi in jasno izraženega mandata za tako dejavnost.

Nadaljnje dvome o svojem sodelovanju v ZDIT pa sem dobil na občnem zboru

ZDIT v Kočevski reki, maja 1993. Poleg že prej naštetih dejavnosti, s katerimi se ne strinjam, se je pojavila tudi težnja po gospodarsko podjetniški dejavnosti ZDIT, vendar ne kot notranja zadeva Zveze ampak mnogo širše. Dogodek na občnem zboru dobro ilustrira odnos strokovnega društva do stroke, zato naj mi ga bo dovoljeno opisati.

Na občnem zboru je bilo seveda najpomembnejše vprašanje reorganizacija dotdanje ZDIT lesarstva in gozdarstva v dve samostojni organizaciji. Zelo zanimiva in za delo ZDIT najbolj značilna je bila po mojem mnenju razprava in glasovanje pod točko razno. Na pobudo delegata je občni zbor izglasoval sklep o nekakšnem vplivanju Zveze na vlado, da ukine izvozne takse za izvoz gozdnih sortimentov. Razlog za tako dejavnost je seveda težava s prodajo gozdnih sortimentov, še posebej zaradi razširjenosti podlubnikov. Sam sem si prizadeval, da tega problema sploh ne obravnavamo na občnem zboru. Iz enega samega razloga, ki temelji na dejstvu, da mora obstajati v družbi točno določena delitev pristojnosti in odgovornosti. Pri čemer morajo biti dobre odločitve nagrajene, napačne pa sankcionirane. In zato morajo o njih odločati tisti, ki se jih neposredno zadevajo oz. nosijo posledice. Časov podružbljanja odgovornosti vse povprek je nepreklicno konec. Interesi in odgovornosti, sposobnosti in neznanje, morajo postati transparentni, ne pa, da se zaradi različnih razlogov skrivajo za nekakšnimi splošnimi (strokovnimi) koristmi – koristmi gozdu. In ker gre v primeru izvoznega režima predvsem za gospodarske interese, je treba povedati, da je tudi v Sloveniji mogoče najti institucije, organizacije, združenja, ki so poklicana in plačana za uravnavanje delovanja sistema in zastopanje gospodarskih interesov. O njihovi (ne)sposobnosti pa naj presodi vsak sam.

KAKO STROKOVNO RAVNATI NESTROKOVNO

Za podkrepitev zgornjih trditev moram nekoliko natančneje analizirati potek razprave. Tako pomembna odločitve, kot je predlog določenega instrumenta za uravnavanje trga, mora temeljiti na analizah. Težava na občnem zboru pa izvira iz dejstva, da bi se bilo treba odločiti med kar nekaj alternativami. Kadar nastopijo težave s prodajo gozdnih sortimentov zaradi štesnih razmer, je namreč mogoče ukrepati na več načinov npr.: povečati domačo porabo lesa (npr. s pospeševanjem domačega povpraševanja po končnih izdelkih s kreditno politiko in s tem zagotavljanje zaposlovanja slovenskih delavcev v lesnopredelovalni industriji, ki ni polno zaposlena), povečevati izvoz lesa in gozdnih sortimentov (z ustreznejšo – učinkovitejšo – strokovnejšo prodajno promocijsko politiko, zagotavljanjem vseh vrst kakovosti ipd. in ne zgolj prodajo za vsako ceno), skladiščiti gozdne sortimente in žagan les (s tem podaljšati ponudbo in za kasneje zagotoviti primernejše cene lastnikom, in zmanjšanje potencialne domače nezaposlenosti v lesnopredelovalnem sektorju) ali zamenjati uvoz lesa z domačim lesom. Vsaka navedena alternativa je strokovno dopustna, njen izbor je predvsem problem meril, ker pa se nekaterih ne more določiti neposredno in brez tveganja, pa tudi politike. Če upoštevamo interese nekoga, da se čim hitreje pospravijo gozdni sortimenti iz gozda, uporabimo eno metodo, če je interes drugega (npr. države, brezposelnih) zmanjšanje brezposelnosti, se odločimo za temu primerno alternativo ipd. Morda bi bilo narodnospodarsko najbolj koristno spodbujati delovanje celulozne predelave v Krškem in s tem zagotoviti delo domači predelavi, delovna mesta v predelavi, transportu, ipd. Za sprejem katerekoli alternative pa je treba imeti celo množico podatkov in pripravljene argumentirane posledice posamezne odločitve. Različne možnosti je treba ustrezno preveriti in pretehtati ter tako zmanjšati negotovost za sprejem napačne odločitve na najmanjšo možno mero. V gospodarstvu pa zgolj kontrolna metoda kot nekakšna »ex post« analiza nima kaj iskati, ker je

predraga. Zopet pa smo tudi pri tem, da mora biti vpletenost v odločanje povezana z odgovornostjo in tudi nagrado. Prav zanima me, kakšne posledice dobre predvsem pa slabe odločitve bodo nosili delegati ali pa npr. predsednik ali tajnik društva. Posebno zanimivo (seveda hipotetično) vprašanje je tudi, kakšna bi bila razprava in »strokovnost« v primeru, ko bi o tem razpravljali dve uri prej, ko so bili del ZDIT tudi lesarji. Na njih tak sklep namreč pomembno vpliva – predvsem prek cene surovine.

In kje je nestrokovnost stroke pri sprejemanju sklepa? Prvič v tem, da je zanemarila široko paleto možnosti, ki so na voljo za reševanje takih problemov. »Zaplankano« (ali morda lobistično) so delegati obravnavali le eno, če so že prevzeli nase odgovornost te vrste. Drugič pa v tem, da tudi za ta edini pristop niso imeli izdelanih analiz in meril, s katerimi bi lahko argumentirano nastopili in prepričali tiste, ki razpolagajo z manj podatki in se zato težko odločajo. Vendar je težava tudi v tem, da se argumentiranje ni zdelo potrebno.

Če odločanje o izvoznih taksah ni problem Zveze, pa sta zagotovo problem njeno poslanstvo in potreba, da bo s strokovnim izobraževanjem dosegla, da bodo njeni člani, ki so na primernih položajih in s tem tudi pristojni za ustrezno ukrepanje, znali pravočasno in strokovno analizirati dogajanja, strokovno usmerjati odločitveni proces in ponuditi nosilcem odločitev (odgovornim) primerno strokovno utemeljene alternative. Primer v Kočevski reki je pokazal, da tega pač ne znajo.

Ob novi organiziranosti ZDIT gozdarstva je priložnost jasno in nedvoumno določiti osnovne usmeritve, cilje in način dela in tako omogočiti, da se na osnovi programa vključijo (nove pristopne izjave) v delo Zveze (društva?) tisti, ki se lahko poistovetijo z njenim delom in uresničujejo svoje strokovne (ali stanovske, če se tako odločijo) interese. To je po mojem še posebno pomembno zato, ker naj bi bilo v prihodnje društvo povezovalc gozdarjev na dveh bregovih, kot rečejo nekateri. Tistih v državni službi in tistih, ki bodo povezani z zasebnimi interesi lastnikov gozdov in jih bodo tudi zastopali. Usklajevanje interesov

obeh skupin in delo društva bo seveda poseben proces. Zame je zanimivo poglavje tudi o tem, kako glede na današnje stanje v društvu (Zvezi) zagotoviti demokratična načela in možnost vključevanja članov v pomembne odločitve društva. Ugotoviti je treba tudi ali potrebuje društvo kodeks delovanja svojih članov in če ga, pripraviti program sprejema le-tega.

In moji interesi za članstvo v društvu? Predvsem izobraževanje, strokovno izpopolnjevanje, prenos strokovnega znanja, izmenjava mnenj s člani ter tudi družabno druženje na podlagi enakopravnosti in tolerance. Na politične in gospodarske odločitve, za katere menim, da moram in morem vplivati, pa bom uporabil druge načine. Delo strokovnega društva mora biti zato usmerjeno k stroki, strokovnjakom – članom in njihovim strokovnim interesom.

Mag. Milan Šinko

Kratko pojasnilo

Razmišljnja Milana Šinka o vlogi in delo-

vanju ZDIT gozdarstva oz. našega bodočega društva (ali Zveze društev) so dobrodošla, o očitkih, ki so namenjeni meni pa naj zapišem le nekaj besed v pojasnilo.

Milan Šinko je v mojem odgovoru na njegov zapis (GozdV, 3/1993) videl veliko vsebin, ki se jih ne sramujem. V glavnem sem se zavzel za nujnost, da pri določitvi drevja za posek sodelujejo tudi gozdarski strokovnjaki, za določeno omejitev torej pri zasebni lastnini nad gozdom, izrazil pa sem tudi skrb (samo skrb!) za zaposlitev ljudi, ki so (bili doslej) zaposleni v slovenskem gozdarstvu.

Slovensko ekološko gibanje (SEG) ne sprejemam kot politično stranko, ampak kot ekološko gibanje, kar v resnici je. Čeprav je kar nekaj gozdarjev članov SEG, ni med SEG in ZDIT gozdarstva Slovenije nobene takšne povezave, kot se je boji Milan Šinko. Iskati v ozadju razgovorov med ZDIT in vsemi političnimi strankami SEG pa je res konstrukcija, ki je lahko samo plod nečesa, kar meji na preganjavo. Takšne konstrukcije napravljajo med sosedomi največ škode!

Ž. V.

STROKOVNA SREČANJA

GDK: 903

Mestni in primestni gozdovi – naša skupna dobrina

Posvetovanje, Ljubljana, 27. maja 1993

Kot smo zapisali že v zadnji številki Gozdarskega vestnika v rubriki »AKTUALNO« je bil poglobitni namen minulega posvetovanja o mestnih in primestnih gozdovih Slovenije ugotovitev njihovega stanja, dosedanje rabe oz. funkcij, obremenjenosti in ogroženosti, potreb po varstvu in urejanju, ustreznem načrtovanju in gospodarjenju idr. Glede na nezadostno raziskanost in splošno neurejenost tega specifičnega gozdarskega in vse bolj javnega področja, kopičenje različnih problemov, odsotnost odgovornih resornih institucij, odsotnost

pravih gospodarjev, smo na posvetovanju bolj odpirali vprašanja in analizirali probleme kot pa jih že razreševali. Vse preveč je tudi še drugih neznank: ni ustrezne zakonodaje, nerešen je status lastništva, odškodnin, nadomestil, v postopku je denacionalizacija, nejasna je politika gozdarstva, urbanizma, mestnih oblasti do teh gozdov, ni prave organiziranosti, kadrov, znanja, finančnih sredstev, najbrž pa tudi ni prave zavzetosti in dobre volje za razreševanje teh vprašanj. Izhajajoč iz navedene problematike posvetovanje ni razumeti kot en-